

ANDERS HOLM RASMUSSEN: *Ideologi og virkelighed hos Hartvig Frisch*. (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning nr. 322). Udgivet af Det filologisk-historiske Samfund. Museum Tusculanums Forlag 1993. 96 s.

Hartvig Frisch (1893-1950) er emnet for denne lille afhandling. Han var som bekendt en fremtrædende socialdemokratisk politiker, medlem af Folketinget fra 1926, gruppeformand og politisk ordfører 1935-1940 og undervisningsminister 1947-1950. Han var tillige forsker, forsvarede sin disputats i 1941 og var professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet 1941-1948. Der er dog ikke tale om en biografi i normal forstand, men derimod et forsøg på at vise, hvorledes Frischs historiesyn blev dannet, og hvorledes dette stedse var hans ledetråd i hans politiske arbejde; – at der var en ubrydelig sammenhæng mellem hans ideologi og den virkelighed, han arbejdede i. Anders Holm Rasmussen demonstrerer overbevisende dette gennem en analyse af en række af Frischs politiske og videnskabelige skrifter og foredrag. Det bliver Frischs forståelse af Thukydides, Pseudo-Xenophon og Platon/Sokrates, der former hans historiesyn. Dermed bliver menneskets handlinger afgørende for historiens forløb, og han afviste, at en historisk udvikling nødvendigvis må finde sted, således som han mente lå indbygget i det marxistiske historiesyn. Kun mennesket kan ændre samfundsudviklingen, og for at gøre dette må det have viljen til magt, men vel at mærke en magt, der er knyttet til den sokratiske opfattelse af retfærdighed. Magt og ret blev de centrale, uadskillelige begreber for Frisch, og det er derfor ifølge Anders Holm Rasmussen forkert, når Peter P. Rohde i sin nekrolog over Frisch hævder, at han måtte opgive sin ideologi overfor virkeligheden som socialdemokratisk toppolitiker: »Han måtte vælge: om han ville have *magt* – eller om han ville holde fast ved, hvad han anså for *ret*. Han valgte magten.« (p. 31). Det er et spændende og vedkommende emne, Anders Holm Rasmussen behandler i denne velskrevne bog.

Arne Søby Christensen

ERLING SVANE: *Det danske Rigsvåben og Kongevåben – udvikling og anvendelse*. Odense University Studies in History and Social Sciences vol. 160. Odense Universitetsforlag, 1994. 192 s. ill. 250 kr.

I 1926 udsendte Poul Bredo Grandjean bogen »Det danske Rigsvåben«, et nyttigt kompilationsarbejde, der uden større forsøg på politisk-ideologiske fortolkninger registrerer våbenets forekomst i forskellige versioner. Fhv. toldinspektør Erling Svanes bog er i hovedtrækkene disponeret som Grandjeans. Stort set de samme konstaterede tilfælde stilles op på række og tillægges principielt samme værdi. Andres teorier og opfattelser er søgt harmoniseret uden blik for, at én opfattelse undertiden udelukker en anden. Kategoriseringen i »rigsvåben« (våbenet med løver og hjerter) og »kongevåben« (det af flere felter sammensatte våben) tager udgangspunkt i en nutidig sontring, der søges projiceret på det historiske forløb. Derved er der set bort fra, at det førstnævnte våben altid har været kongens i lige så høj grad som det sammensatte, og en politisk ladet variant som det af Danmarks tre løver, Norges løve og Sveriges tre kroner sammensatte